

Sociale kaart van Compafanny Schiphol Centrum

Inleiding

Er zijn geen duidelijke regels over wat er binnen de kinderopvang wel of niet mag met kinderen die opvallend gedrag vertonen. De Beroepscode Kinderopvang uit 2009 zegt hierover het volgende:

'De pedagogisch medewerker oefent haar beroep uit op basis van deskundigheid. De pedagogisch medewerker kent de grenzen van haar beroep. De pedagogisch medewerker handelt bewust op grond van de kennis en ervaring die zij in de opleiding en in de praktijk heeft opgedaan. Zij kan vanuit die kennis en ervaring haar handelen altijd verantwoorden en bespreekbaar maken.' (Beroepscode Kinderopvang, 2009, blz. 8)

Fasegebonden of opvallend gedrag?

Fasegebonden gedrag is gedrag dat hoort bij bepaalde fasen van de ontwikkeling van kinderen, ze zullen hier uiteindelijk overheen groeien. Gedrag is opvallend wanneer een kind dreigt vast te lopen in zijn of haar ontwikkeling (Kuiper, 2008).

De te volgen stappen

1. Signaleren van het gedrag en het probleem in kaart brengen door de Nanny, in overleg met directe collega's en de GTL.
2. De GTL overlegt met en informeert de pedagogisch coach, in eerste instantie door middel van het formulier 'Pedagogische vraag aan PC'. De pedagogisch coach informeert en overlegt met de vestigingsmanager.
3. Observatierapport: eventueel een nieuwe in laten vullen wanneer de vorige niet recent genoeg is. Het ingevulde observatierapport dient als basis voor het gesprek met de ouders.
4. Gesprek met ouders. De mentor van het kind maakt een afspraak met ouders zodat dit minder heftig overkomt dan wanneer de pedagogisch coach de afspraak maakt. In principe leidt de mentor het gesprek, de GTL of pedagogisch coach ondersteunt haar hierbij. In het gesprek wordt het probleem met de ouders gedeeld en besproken wat Compafanny kan bieden. Een plan van aanpak kan nu worden opgesteld en moet worden goedgekeurd door de ouders. Maak in dit gesprek direct een vervolgspraak voor de evaluatie van het plan van aanpak.
5. Doorverwijzen: dit gebeurt wanneer je denkt dat Compafanny dit kind niet (meer) genoeg kan bieden. Gebruik voor het doorverwijzen deze sociale kaart met instanties en bijbehorende adressen.
6. Navragen: vraag altijd bij ouders na wat zij hebben gedaan met je aanbeveling tot doorverwijzen. Zijn ze bij de huisarts geweest? Zijn ze al bij iemand anders geweest of is er een afspraak gepland? Hoe is die afspraak verlopen? Gaat er iets gebeuren? Zo ja, wat? Zo nee, wat is hier de reden van? Wat kan Compafanny betekenen bij eventuele behandeling? Bespreek ook wat de nieuwe stappen zijn.
7. Melding maken. Als ouders niks met de aanbevelingen doen of het probleem ontkennen, is dit een vorm van kindermishandeling, namelijk verwaarlozing. Overleg in dat geval met de vestigingsmanager en de aandachtsfunctionaris, het is mogelijk een zorgmelding te doen bij Veilig Thuis.

Opbouw sociale kaart

De sociale kaart is opgedeeld in verschillende categorieën. Per categorie staat welke gedragingen binnen deze categorie vallen, waar je extra informatie kunt vinden en waar je de ouders naar toe kunt doorverwijzen. Waar mogelijk zijn opties voor trainingen gegeven, interessant voor bijvoorbeeld een ouderavond, studiedag of voor het kind zelf.

De sociale kaart bevat geen volledige lijst met opties voor doorverwijzen. Aangeraden wordt om ouders altijd eerst naar de huisarts of het consultatiebureau te verwijzen. De sociale kaart fungeert dan als achtergrondinformatie voor ouders en medewerkers van Compafanny, zodat ouders al een idee hebben welke richting ze op zouden kunnen voor hulp.

De categorieën

In de sociale kaart wordt een onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën:

1. Algemene hulpverleningsinstanties_____ blz. 3
2. Motorische problematiek_____ blz. 5
3. Sociale contacten en omgangsvormen_____ blz. 6
4. Externaliserende problematiek_____ blz. 7
5. Internaliserende problematiek_____ blz. 8
6. Spraaktaalproblemen_____ blz. 9
7. Moeite met slapen_____ blz. 10
8. Moeite met eten en drinken_____ blz. 11
9. Moeite met zindelijkheid_____ blz. 12
10. Rouwverwerking en scheiding_____ blz. 13
11. Automutilatie_____ blz. 14
12. Hechtingsproblematiek_____ blz. 15
13. Vermoedens van kindermishandeling/verwaarlozing_____ blz. 16

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

Door ouders na het doorverwijzen te vragen of zij tevreden zijn met de geboden hulp en het verstrekte adres, is het mogelijk de sociale kaart te optimaliseren.

Als gedrag niet in de lijst staat

Deze sociale kaart bevat geen volledige lijst, het kan gebeuren dat een kind opvallend gedrag vertoont dat niet in één van de categorieën wordt genoemd. Volg dan ook de genoemde stappen en overleg met het hoofdkantoor over eventueel doorverwijzen.

1. Algemene hulpverleningsinstanties

Bij onderstaande hulpverleningsinstanties kun je terecht met meerdere vormen van opvallend gedrag, bijvoorbeeld als een kind een algemene ontwikkelingsachterstand laat zien en dus niet op één specifiek vlak. De instanties zijn ook te benaderen voor advies.

Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG): een inlooppunt in de buurt en het eerste aanspreekpunt voor ouders. Hier kunnen ouders en jongeren terecht voor ondersteuning bij de opvoeding en met vragen en zorgen over alles wat met jeugd en gezin te maken heeft, dus gezondheid, opgroeien en opvoeden. Een CJG biedt advies, ondersteuning en hulp op maat.

Elke CJG heeft ten minste de volgende functies:

- De Jeugdgezondheidszorg (consultatiebureaus en GGD)
- De 5 preventieve WMO-taken (Wet Maatschappelijke Ondersteuning)
 - Informatie en advies geven
 - (Vroeg)signaleren van problemen
 - Verwijzen naar het lokale en regionale hulpaanbod
 - Licht pedagogische hulp bieden
 - De zorg voor jongeren en gezinnen coördineren

Het dichtstbijzijnde Centrum Jeugd en Gezin:

CJG Haarlemmermeer
Graan voor Visch 14302
2132 VJ Hoofddorp
023 - 55 41 588
www.cjghaarlemmermeer.nl

Ouder- en Kind Teams Regio Amsterdam (OKT): Opvoeden, opgroeien, gezondheid en ontwikkeling.

Ouders, kinderen en jongeren vragen zich allemaal wel eens af: hoe pak ik dit nou aan? Waar vind ik goede informatie? Moet ik mij zorgen maken? Bij het OKT kan iemand met je meedenken en tips geven of kijken of er meer nodig is.

Contact met het OKT:

Verschillende locaties Regio Amsterdam
Algemene contactgegevens
020-555 5961
<https://oktsterdam.nl/>

Integrale Vroeghulp: Regionale samenwerkingsverbanden van verschillende organisaties in een multidisciplinair team, bij zorgen over de ontwikkeling of het gedrag van jonge kinderen. Integrale Vroeghulp fungeert dan als coördinatiepunt. Het team is gespecialiseerd in het vroegtijdig onderkennen van ontwikkelingsproblemen en -stoornissen. Een beschikking kan via consultatiebureau afgegeven worden.

Algemene website: www.integralevroeghulp.nl

De dichtstbijzijnde locatie van Integrale Vroeghulp: Vroeghulp Amstelland & Meerlanden
Contactpersoon: Greet van Rijn
06 - 51188504 of 06 - 4620 1393
g.van.rijn@meeaz.nl

Participe Amstelland: Een organisatie voor maatschappelijke dienstverlening en welzijnswerk in de regio Amstelland. Participe Amstelland is de organisatie voor welzijn en maatschappelijk werk in Aalsmeer, Amstelveen, Ouder Amstel en Uithoorn. Participe Amstelland wil dat iedereen mee kan doen

in de samenleving. Zij versterken inwoners bij onverwachte gebeurtenissen in hun leven en stimuleren buurtbewoners om elkaar te ontmoeten en samen activiteiten te ondernemen. Zij ondersteunen bij het aanpakken van problemen en zorgen er samen voor dat mensen zo veel mogelijk de regie over hun leven kunnen behouden. De problemen betreffen vooral relatieproblemen, eenzaamheid, financiën, opvoedingsproblemen en zingeving/vrijtijdsbesteding.

Algemene website: <https://www.participe-amstelland.nu/>

De dichtstbijzijnde locatie van Participe:
Participe Amstelland
Maatschappelijk Werk Aalsmeer
Hadleystraat 55
1431 SL Aalsmeer
0297 – 326670

De Opvoedpoli: Een organisatie met meerdere vestigingen door het hele land. Ze bieden ondersteuning aan ouders met vragen over opvoeden, ouderschap en ontwikkeling van kinderen van 0 tot 23 jaar. De Opvoedpoli werkt met multi-disciplinaire teams. De Opvoedpoli werkt op verwijzing van bijvoorbeeld een OKT of huisarts. Daarnaast bieden ze particuliere hulp (op kosten van ouders).

Algemene website: www.opvoedpoli.nl

De dichtstbijzijnde locatie:
Opvoedpoli Amstelveen
Dr. Willem Dreesweg 8
1185 VB Amstelveen
020 – 4080833

Home-Start en Home-Start +: een programma voor opvoedingsondersteuning. Home-Start geeft steun en praktische hulp aan gezinnen met jonge kinderen (ten minste één kind jonger dan 7 jaar), wekelijks komt een vrijwilliger langs. Home-Start + werkt voor gezinnen met kinderen tussen de 7 en 14 jaar. De duur is afhankelijk van de hulpvraag en kan daardoor variëren.

Algemene website: www.home-start.nl

De dichtstbijzijnde locatie van Home-Start:
Home-Start Haarlemmermeer
Graan voor Visch 14301
2132 VJ Hoofddorp
06 - 11299188 of 06 - 57594040 of 06 - 34945291

Huisarts: de huisarts heeft een brede medische kennis en is beschikbaar voor advies en (urgente) bezoeken en verwijzingen.

Huisartsenpraktijk E. F. Weve
Driekolommenplein 1D
1431 LA Aalsmeer
0279 – 324475
<https://huisartsweve.praktijkinfo.nl/>

2. Motorische problematiek

Welke gedragingen?

De motorische ontwikkeling is de ontwikkeling van het handelen. De motoriek is onder te verdelen in twee soorten:

- De grove motoriek. Dit heeft betrekking op het voortbewegen en coördineren van het hele lichaam. Een voorbeeld van grove motoriek is huppelen
- De fijne motoriek. Dit gaat vooral over de handen. Een voorbeeld van fijne motoriek is schrijven.

Bij motorische problematiek kan je denken; bij baby's aan lage spierspanning, houterig bewegen, sterke voorkeurshouding, billenschuiven, niet of laat lopen of overstrekken. Bij peuters kan je denken aan; vaak struikelen en vallen, moeilijk op of af verhogingen kunnen klimmen of problemen met schrijven.

Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek van CompaNanny voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- Boek: J.B. Netelenbos (1999). Motorische ontwikkeling van kinderen, ISBN: 9053524533
- Boek KDV: Kalkman en Rep (2008). Spelenderwijs bewegen voor 0 tot 4 jaar. ISBN: 9789035230026
- Boek BSO: J. Noordstar (2009). Motoriek in de basisschool. ISBN: 9026246064

Mogelijke trainingen:

- BSO: Beweegplezier vanaf 4! www.basta-trainingen.nl
- KDV: Spelenderwijs bewegen en Beweegkriebels 0-4 jaar www.confriends.nl

Doorverwijzen

Bij motorische problemen kan doorverwezen worden naar de kinderfysiotherapeut, deze is gespecialiseerd in de motoriek bij kinderen van 0 tot 18 jaar. Er kan direct contact op worden genomen met een kinderfysiotherapeut, het mag ook via de huisarts. De vergoeding van behandelingen verschilt per verzekering.

De dichtstbijzijnde kinderfysiotherapeuten zijn:

- Fysio en Fitness Kudelstaart / Aalsmeer
Kudelstaartseweg 243
1433 GH Kudelstaart
0297-329 635
www.fysiotherapiekudelstaart.nl
- Praktijk voor fysiotherapie en kinderfysiotherapie Karen de Lange
Dr. Van Haeringenplantsoen 10b
2151 AT Nieuw-Vennep
0252-620424
www.fysiodelange.nl

3. Sociale contacten en omgangsvormen

Welke gedragingen?

Binnen deze categorie valt gedrag als het niet maken van (oog)contact met Nannies of andere kinderen, moeite met communiceren, brutaal terugpraten en negatieve aandacht vragen. Rond het vierde jaar kunnen de meeste kinderen goed contact maken, voor anderen blijft het nog moeilijk.

Extra informatie

Kijk ook altijd in de CompaNanny Gids (<https://www.compananny.nl/gids/>) of het Pedagogisch Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- www.opvoedadvies.nl/sociaalfobie.htm
- Boek: Jakop Rigter: Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen. ISBN: 90 6283 2997

Mogelijke trainingen

- Weerbaarheid en zelfvertrouwen: www.opvoedadvies.nl/opvoedworkshop.htm
- BSO: Kanjertraining vanaf 6 jaar: <https://www.kanjertraining.nl/>
- BSO: Voor kinderen en ouders: diverse trainingen of coaching bij Chinski, www.chinski.nl
- BSO: Voor kinderen en ouders: diverse trainingen bij De Praktijk, www.de-praktijk.info

Doorverwijzen

Spelbegeleiding: een vorm van remedial teaching waarbij het kind zich stap voor stap spelvaardigheden eigen maakt, bijvoorbeeld wanneer een kind weinig spelervaring op heeft gedaan of niet goed kan spelen en daardoor problemen heeft met samen spelen, wordt buitengesloten, zichzelf niet kan vermaken.

Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

Via www.speltherapie.net kun je zoeken naar speltherapeuten via postcode.

- Extra steuntje
Helene van der Heijden
Jelle Posthumapad 101A
1106 ZP Amsterdam
020-6635 099
www.extrasteuntje.nl
- Het is jouw spel
Tom Lodewijklaan 7
1183 WE Amstelveen
020-6416 347
www.hetisjouwspel.nl

4. Externaliserende problematiek

Welke gedragingen?

Deze categorie omvat al het gedrag waarbij kinderen frustraties en emoties tonen aan de buitenwereld op een manier die door anderen als storend en lastig wordt ervaren. Denk bijvoorbeeld aan driftbuien, woedeaanvallen, veel huilen, andere kinderen pijn doen, slecht luisteren, druk of bewegelijk gedrag, pesten, moeite met stilzitten en moeite met concentreren.

Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek van CompaNanny of de CompaNanny Gids voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- www.opvoedadvies.nl/drukgedrag.htm

Mogelijke trainingen

- Huilen, boos zijn, ruzie. Omgaan met emoties van baby's en jonge kinderen.
www.bastatrainingen.nl
- Tobbers en driftkickers: Sonja Bosch: www.kiddo.net/ouderavond/sprekersoverzicht
- Drukke kinderen: www.2btrained.nl
- Dwarse peuters, een hele uitdaging: www.opvoedadvies.nl/opvoedworkshop.htm
- BSO: Voor kinderen en ouders: diverse trainingen of coaching bij Chinski, www.chinski.nl

Doorverwijzen

www.integralevroeghulp.nl; Je bent bezorgd over de ontwikkeling of het gedrag van jouw kind, maar je weet niet wie je daarbij kan helpen. Of is het minder duidelijk? Zegt je gevoel dat er iets met je kind aan de hand is, maar weet je niet precies wat? Wacht niet af en bespreek je vragen en zorgen met de mensen van Integrale Vroeghulp of een expertiseteam 'jonge kind'. Juist als je kind nog klein is, zijn zij er voor jouw kind en voor jou.

Spelbegeleiding: een vorm van remedial teaching waarbij het kind zich stap voor stap spelvaardigheden eigen maakt, bijvoorbeeld wanneer een kind weinig spelervaring op heeft gedaan of niet goed kan spelen en daardoor problemen heeft met samen spelen, wordt buitengesloten, zichzelf niet kan vermaken.

Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

Via www.speltherapie.net kun je zoeken naar speltherapeuten via postcode.

- Extra steuntje
Helene van der Heijden
Jelle Posthumapad 101A
1106 ZP Amsterdam
020-6635 099
www.extrasteuntje.nl
- Het is jouw spel
Tom Lodewijklaan 7
1183 WE Amstelveen
020-6416 347
www.hetisjouwspel.nl

5. Internaliserende problematiek

Welke gedragingen?

Bij internaliserende problematiek worden de emoties naar binnen gericht waardoor innerlijke onrust ontstaat. Signalen hiervan kunnen zijn: teruggetrokken gedrag, depressiviteit, geen interesse hebben in gezamenlijke activiteiten, angst voor specifieke dingen of situaties, weinig emotie tonen en dichtslaan of imploderen.

Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek van CompaNanny of in de CompaNanny Gids voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- Angst hoort voor een deel bij de normale ontwikkeling omdat het bescherming biedt tegen gevaren. Angsten worden abnormaal wanneer ze intens, beperkend en hardnekkig zijn.
Normale angsten zijn:
 - 0 – 6 maanden: harde geluiden
 - 6 – 12 maanden: vreemden, separatie
 - 2 – 4 jaar: monsters, donker
 - 5 – 7 jaar: rampen, ziekten
 - 8 – 11 jaar: schoolprestaties
- Jakop Rigter: Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen. ISBN: 90 6283 2997
- BSO: Sonja Bosch: Geen toegang, speltherapie bij kinderen met ernstige gedragsproblemen. ISBN: 978-90-6665-900-1
- BSO: Carolijn de Beij (2008). Ik kan het niet! Over faalangst. ISBN: 978-90-8834-437-4

Mogelijke trainingen

- Weerbaarheid en zelfvertrouwen: www.opvoedadvies.nl/opvoedworkshop.htm
- BSO: Voor kinderen en ouders: diverse trainingen bij De Praktijk, www.de-praktijk.info

Doorverwijzen

Spelbegeleiding: een vorm van remedial teaching waarbij het kind zich stap voor stap spelvaardigheden eigen maakt, bijvoorbeeld wanneer een kind weinig spelervaring op heeft gedaan of niet goed kan spelen en daardoor problemen heeft met samen spelen, wordt buitengesloten, zichzelf niet kan vermaken.

Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

Via www.speltherapie.net kun je zoeken naar speltherapeuten via postcode.

- Extra steuntje
Helene van der Heijden
Jelle Posthumapad 101A
1106 ZP Amsterdam
020-6635 099
www.extrasteuntje.nl
- Het is jouw spel
Tom Lodewijklaan 7
1183 WE Amstelveen
020-6416 347
www.hetisjouwspel.nl

6. Spraaktaalproblemen

Welke gedragingen?

Binnen deze categorie vallen gedragingen als een aanzienlijke spraakachterstand, praten zonder adem te halen, weinig of niet praten, weinig of geen klanken maken, hese stem, problemen met het gehoor, enzovoort.

Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- www.logopedie.nl
- www.taalspraak.nl

Mogelijke trainingen

- Ouderavond 'Lezen doe je samen' door Margo van Schie-Basta.
www.sprookjestheater.nl of via www.kiddo.net/ouderavond/sprekersoverzicht
- OnderwijsAdvies verschillende trainingen voor pedagogisch medewerkers op het gebied van de spraaktaal ontwikkeling

Doorverwijzen

De logopedist behandelt stem-, spraak-, taal-, gehoor- en slikproblemen en bezoekt je dus bij afwijkende mondgewoonten, articulatieproblemen, stotteren, broddelen, slissen, communicatieproblemen door verkeerde ademhaling, vertraagde spraakontwikkeling, aangezichtsverlamming en nasaliteit bij een gehemeltepleet.

Een behandeling bij een logopedist is direct toegankelijk en wordt gedekt uit de basisbeurs. Voor verschillende behandelingen wilt de zorgverzekering echter alleen vergoeden als er toch een doorverwijzing is van een huisarts. Als KDV zijnde kunnen we doorverwijzen naar het logopedisch spreekuur van het consultatiebureau of ouders adviseren contact op te nemen met de logopediepraktijk naar hun keuze om te informeren naar de geldende afspraken tussen verzekering en logopedist.

De dichtstbijzijnde logopedisten zijn:

- Logopediepraktijk Kudelstaart/Aalsmeer
Praamplein 20
1431 CV Aalsmeer
0297-345 310
www.logopedieaalsmeer.nl
- Logopediepraktijk Van Dijk
Lutulistraat 1452131 TG Hoofddorp
023-5634066
www.logopedischcentrumhoofddorp.nl

OnderwijsAdvies is een organisatie die in opdracht van diverse gemeenten preventieve logopedie uitvoert. Een logopedist van deze organisatie komt 1 maal per jaar langs op de vestiging en geeft daarbij advies aan pedagogisch medewerkers en ouders over de spraaktaal ontwikkeling van de kinderen op de groepen. Ook kunnen tussendoor via de mail vragen worden gesteld over de spraaktaal ontwikkeling en kunnen er door OnderwijsAdvies in samenwerking met het consultatiebureau logopedische observaties worden uitgevoerd op de groep.

- OnderwijsAdvies locatie Hoofddorp
Siriusdreef 5-11
2132 WT, Hoofddorp
023 510 00 00
info@onderwijsadvies.nl

Een Audiologisch Centrum is gespecialiseerd in onderzoek en advies bij gehoorproblemen en spraaktaalproblemen. Er vindt onderzoek plaats naar de ernst, oorzaken en gevolgen van gehoor- en/of spraaktaalproblemen, dit vindt plaats binnen een multidisciplinair team. Een verwijzing van de huisarts, kinderarts of kno-arts is noodzakelijk.

Het dichtstbijzijnde Audiologisch Centrum is:

- VU medisch centrum
Afdeling Audiologie
De Boelelaan 1118
1081 HZ Amsterdam
020-4440 967
www.ac-vumc.nl

7. Moeite met slapen

Welke gedragingen?

Incidentele slaapproblemen komen bij 30% van de kinderen voor, 5% heeft slaapproblemen met een chronisch karakter. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om problemen met inslapen, problemen met doorslapen, nachtmerries en slaapwandelen.

Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek van CompaNanny of in de CompaNanny Gids voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- www.opvoedadvies.nl/slaapst.htm.htm
- <https://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Richtlijnen/JGZ-richtlijn-Gezonde-slaap-en-slaapproblemen-bij-kinderen>
- Boek: Jakop Rigter: Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen. ISBN: 90 6283 2997

Mogelijke trainingen

- Slaap snel, Droom wel: www.xalia.nl
- Niet naar bed willen en andere slaapproblemen: www.opvoedadvies.nl/opvoedworkshop.htm

Doorverwijzen

Spelbegeleiding: een vorm van remedial teaching waarbij het kind zich stap voor stap spelvaardigheden eigen maakt, bijvoorbeeld wanneer een kind weinig spelervaring op heeft gedaan of niet goed kan spelen en daardoor problemen heeft met samen spelen, wordt buitengesloten, zichzelf niet kan vermaken.

Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

Via www.speltherapie.net kun je zoeken naar speltherapeuten via postcode.

- Extra steuntje
Helene van der Heijden
Jelle Posthumapad 101A
1106 ZP Amsterdam
020-6635 099
www.extrasteuntje.nl
- Het is jouw spel
Tom Lodewijklaan 7
1183 WE Amstelveen
020-6416 347
www.hetisjouwspel.nl

8. Moeite met eten en drinken

Welke gedragingen?

Binnen deze categorie vallen kinderen die niet willen of niet kunnen eten en/of drinken. Onder normaal ontwikkelende jonge kinderen treden voedingsproblemen in 25 tot 45% op. Eetproblemen kunnen worden ingedeeld in vier groepen; pedagogische problemen, extreem selectieve eters, eetproblemen als gevolg van een lichamelijke ziekte en pathologische voedselweigeren. Weigering van voeding kan dus een vorm zijn van aandachtvragen waarbij het gedrag vanzelf of met een andere aanpak zal overgaan, maar kan ook te maken hebben met verkeerd gebruik van mondspieren. Denk aan moeilijkheden bij de overgang van borstvoeding naar flesvoeding, leren eten met een lepel, eten en drinken uit de mondlaten lopen en het weigeren van voedsel.

Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- www.kindervoedingscentrum.nl
- www.nee-eten.nl: over kinderen die voeding weigeren.
- www.prelogopedie.nl: informatie over hoe een (pre)logopedist jonge kinderen kan helpen met goed leren eten en drinken.

Doorverwijzen

Met diverse eetproblemen kun je bij een (pre)verbalelogopedist terecht, bijvoorbeeld bij moeite met de overgang van borstvoeding naar flesvoeding en problemen met de mondmotoriek. Zie voor adressen van de dichtstbijzijnde logopedisten: 6. Spraaktaalproblemen.

Wanneer een kind eten blijft weigeren en het daardoor grote en ernstige problemen kan gaan ontwikkelen, is een bezoek aan de huisarts noodzakelijk. Deze kan de ouders doorsturen naar een eetteam of eetkliniek in een ziekenhuis, bijvoorbeeld het Juliana Kinderziekenhuis in Den Haag of het Emma Kinderziekenhuis AMC in Amsterdam.

9. Moeite met zindelijkheid

Welke gedragingen?

In principe wordt niet of met moeite zindelijk worden van kinderen pas zorgwekkend wanneer een kind 4 jaar is. Het is wel belangrijk om voor die tijd al met ouders te praten wanneer hun kind moeite heeft met of geen interesse toont in zindelijk worden.

Verder valt binnen deze categorie bijvoorbeeld een kind vanaf 6 jaar dat zelf aangeeft last te hebben van zijn of haar bedplassen. Er wordt van bedplassen gesproken wanneer een kind van 5 tot 7 jaar de laatste drie maanden vaker dan twee keer per week in bed heeft geplast, bij een kind ouder dan 7 jaar als het vaker dan één keer per maand in bed plast. Bedplassen is meer dan alleen een nat bed, het is ook verstoorde slaap en kan invloed hebben op het zelfvertrouwen van het kind.

Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek van CompaNanny of in de CompaNanny Gids voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- www.opvoedadvies.nl/zindelijkheid.htm
- www.gezondheidsplein.nl → Snelzoeken: bedplassen → Dossier Bedplassen

Doorverwijzen

Verwijs ouders die zich zorgen maken door naar de huisarts. Deze kan vaststellen of het gaat om een lichamelijke afwijking (zelden) of om een ander probleem. Vervolgens kan worden gekeken naar diverse behandelmethoden, zoals een plaswekker, 's nachts wakker maken, een beloningssysteem of medicatie. Diverse ziekenhuizen hebben een plas- en/of poeppoli waar een multidisciplinair team samenwerkt om tot een goede diagnose en behandeling te komen. De huisarts heeft hier meer informatie over.

10. Verlies

10.1 Rouwverwerking

Welke gedragingen?

Kinderen kunnen op elke leeftijd te maken krijgen met rouwverwerking, de redenen van rouwverwerking kunnen zeer verschillend zijn. Zo kan een gezinslid van het kind overlijden of wellicht één van de vriendjes. Wanneer iemand plotseling overlijdt, heeft dit op een andere manier impact op een kind dan wanneer er wegens ziekte al langere tijd aandacht aan kan worden besteed.

Extra informatie

- www.achterderegenboog.nl: Stichting voor kinderen en jongeren die te maken hebben (gehad) met een sterfgeval binnen het gezin.
- www.rouwboeken.nl: boordevol boeken over rouwverwerking, ook kinderboeken.
- www.in-de-wolken.nl: boeken en materialen bij verliessituaties.

Mogelijke trainingen

- Diverse trainingen bij Pedagogische Adviespraktijk Thuis: www.pedagogischadvies.eu
- Voor kinderen en ouders: diverse trainingen bij De Praktijk, www.de-praktijk.info

Doorverwijzen

Spelbegeleiding: een vorm van remedial teaching waarbij het kind zich stap voor stap spelvaardigheden eigen maakt, bijvoorbeeld wanneer een kind weinig spelervaring op heeft gedaan of niet goed kan spelen en daardoor problemen heeft met samen spelen, wordt buitengesloten, zichzelf niet kan vermaken.

Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

Via www.speltherapie.net kun je zoeken naar speltherapeuten via postcode.

- Extra steuntje
Helene van der Heijden
Jelle Posthumapad 101A
1106 ZP Amsterdam
020-6635 099
www.extrasteuntje.nl
- Het is jouw spel
Tom Lodewijklaan 7
1183 WE Amstelveen
020-6416 347
www.hetisjouwspel.nl

10.2 Scheiding

Welke gedragingen?

Kinderen kunnen op elke leeftijd te maken krijgen met rouwverwerking, de redenen van rouwverwerking kunnen zeer verschillend zijn. Zo kan een gezinslid van het kind overlijden maar een scheiding van de ouders is voor een kind ook een vorm van rouw omdat je afscheid moet nemen van je vertrouwde leefomgeving.

Extra informatie

- www.in-de-wolken.nl: boeken en materialen bij verliessituaties.
- www.opvoedadvies.nl/scheiding.htm
- www.echtscheiding-wijzer.nl/begeleiding-kinderen-scheiden.html
- Boek: Liesbeth Groenhuijsen: En ze leefden nog lang en gelukkig. Kinderen en echtscheiding. ISBN: 90 6665 4945
- Boek: Kes Grey: Papa-mama lijm. ISBN: 90 2511 0916

Mogelijke trainingen

- Diverse trainingen bij Pedagogische Adviespraktijk Thuis: www.pedagogischadvies.eu
- De gevolgen van echtscheiding voor kinderen: www.opvoedadvies.nl/opvoedworkshop.htm
- Voor kinderen en ouders: diverse trainingen bij De Praktijk, www.de-praktijk.info
- Het zandkastelen programma: <https://www.zandkastelen.nl/#programma>

Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

Via www.speltherapie.net kun je zoeken naar speltherapeuten via postcode.

- Extra steuntje
Helene van der Heijden
Jelle Posthumapad 101A
1106 ZP Amsterdam
020-6635 099
www.extrasteuntje.nl
- Het is jouw spel
Tom Lodewijklaan 7
1183 WE Amstelveen
020-6416 347
www.hetisjouwspel.nl

11. Automutilatie

Welke gedragingen?

Automutilatie is een ander woord voor zelfbeschadiging of zelfverminking. Mensen gebruiken dit bijvoorbeeld om geestelijke pijn om te zetten in lichamelijke pijn, om (onbewust) de omgeving te manipuleren, om aandacht te vragen of om door de pijn andere, onaangename dingen te vergeten. Het is dan een soort overlevingsmechanisme. Denk bij automutilatie bij jonge kinderen bijvoorbeeld aan hoofdbonken, aan eigen haren trekken of ernstig nagelbijten. Het gaat hierbij dus over onderliggende frustraties of problemen die opgespoord moeten worden.

Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- <https://www.zelfbeschadiging.nl/>
- <https://www.opvoedadvies.nl/zelfbeschadiging.htm>

Doorverwijzen

Spelbegeleiding: een vorm van remedial teaching waarbij het kind zich stap voor stap spelvaardigheden eigen maakt, bijvoorbeeld wanneer een kind weinig spelervaring op heeft gedaan of niet goed kan spelen en daardoor problemen heeft met samen spelen, wordt buitengesloten, zichzelf niet kan vermaken.

Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

Via www.speltherapie.net kun je zoeken naar speltherapeuten via postcode.

- Extra steuntje
Helene van der Heijden
Jelle Posthumapad 101A
1106 ZP Amsterdam
020-6635 099
www.extrasteuntje.nl
- Het is jouw spel
Tom Lodewijklaan 7
1183 WE Amstelveen
020-6416 347
www.hetisjouwspel.nl

12. Hechtingsproblematiek

Welke gedragingen?

Wanneer kinderen geadopteerd zijn, zichzelf of een ouder zijn opgenomen in het ziekenhuis of bijvoorbeeld bij psychische problematiek van de ouder, kunnen kinderen problemen met hun hechting krijgen. Signalen hiervan kunnen zijn: snel de groep van de opvang op komen en geen aandacht meer hebben voor de ouder; bij het ophalen niet meewillen met de ouder; extreem vrij voelen in de meeste of alle situaties; vreemde ruimtes zonder moeite verkennen; zeer angstig reageren, ouder niet willen laten gaan. Bij wat oudere kinderen: zich niet laten aansturen, zich niks aantrekken van regels, totaal de eigen gang gaan.

Extra informatie

Kijk ook altijd in het Opvoedkundig Handboek voor de ontwikkeling van kinderen per leeftijdscategorie!

- www.nji.nl - Kennis - Dossier: Hechting en hechtingsproblemen
- www.vdstam.nl - Informatie - Ontwikkeling - Hechting
- Boek: Jakop Rigter: Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen. ISBN: 90 6283 2997

Mogelijke trainingen/ extra informatie

- Pedagogische Adviespraktijk Thuis www.pedagogischadvies.eu
- De buitenwereld, hulp in binnen het netwerk van kinderen; <https://www.debuitenwereld.nl/>

Doorverwijzen

Of echt sprake is van een hechtingsstoornis kan alleen door een daarvoor opgeleide hulpverlener vastgesteld worden. Verwijs ouders daarom door naar de huisarts of naar een instantie zoals gemeld bij 1; algemene hulpverleningsinstanties.

Spelbegeleiding: een vorm van remedial teaching waarbij het kind zich stap voor stap spelvaardigheden eigen maakt, bijvoorbeeld wanneer een kind weinig spelervaring op heeft gedaan of niet goed kan spelen en daardoor problemen heeft met samen spelen, wordt buitengesloten, zichzelf niet kan vermaken.

Speltherapie (3-12 jaar): voor kinderen is spel een communicatiemiddel om te laten zien hoe zij hun wereld ervaren. Door middel van speltherapie kan een kind bijvoorbeeld uiting geven aan gevoelens, angsten overwinnen, zelfvertrouwen opbouwen of traumatische gebeurtenissen uitspelen en verwerken.

Via www.speltherapie.net kun je zoeken naar speltherapeuten via postcode.

- Extra steuntje
Helene van der Heijden
Jelle Posthumapad 101A
1106 ZP Amsterdam
020-6635 099
www.extrasteuntje.nl
- Het is jouw spel
Tom Lodewijklaan 7
1183 WE Amstelveen
020-6416 347
www.hetisjouwspel.nl

13. Vermoedens van kindermishandeling/verwaarlozing

Welke gedragingen?

Zie het protocol 'Compafanny Meldcode Huiselijk Geweld & Kindermishandeling' voor een uitgebreide beschrijving van gedragingen die binnen deze categorie vallen.

Binnen deze categorie hoort in ieder geval ook gedrag dat niet bij de leeftijd hoort, denk hierbij aan jonge kinderen die meer over seks weten dan je bij hun leeftijd zou mogen verwachten. Ook ouders die probleemgedrag ontkennen of niks doen met je aanbevelingen om door te verwijzen vallen binnen deze categorie.

Extra informatie

- Zie het protocol 'Compafanny Meldcode Huiselijk Geweld & Kindermishandeling' voor verwijzingen naar extra informatie.
- www.vooreenveiligthuis.nl
- www.kindermishandeling.nl

Er zijn verschillende vormen van kindermishandeling:

- Seksuele mishandeling: seksuele aanrakingen die een volwassene een kind opdringt.
- Lichamelijke mishandeling: alle vormen van lichamelijk geweld.
- Emotionele of geestelijke mishandeling: een volwassene scheldt het kind regelmatig uit, doet vaak afwijzend en vijandig tegen het kind of maakt het kind opzettelijk bang.
- Lichamelijke verwaarlozing: kind krijgt niet de zorg en verzorging die het nodig heeft.
- Emotionele of geestelijke verwaarlozing: doorlopend tekort aan positieve aandacht voor het kind. Het negeren van de behoefte aan liefde, warmte, geborgenheid.
- Getuige zijn van geweld tussen ouders of verzorgers.

Doorverwijzen

Als professional in de kinderopvang heb je de Meldcode te volgen bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. Overleg met je VM en de Aandachtsfunctionaris wat de te volgen stappen zijn.

- Veilig Thuis
Algemeen nummer: 0800-2000 (24 uur per dag, 7 dagen per week)
Algemene website: www.vooreenveiligthuis.nl
- De Kindertelefoon
0800-0432
www.kindertelefoon.nl